

A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság

jelentése

a Magyar Paralimpiai Bizottság elnöke által nyilvánosságra hozott levelezésről

I. A megállapított tényállás

1. A Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság (a továbbiakban: Hatóság) a sajtóból, illetve újságírói megkeresések alapján értesült arról, hogy a Magyar Paralimpiai Bizottság (a továbbiakban: MPB) elnöke, Gömöri Zsolt az MPB hivatalos honlapján 2015. május 24-én megjelent sajtóközleményben¹ nyilvánosságra hozta különböző személyek egymás közötti levelezését. Emellett 2015. május 28-án egy állampolgári beadvány is érkezett a Hatósághoz, amelyben a nyilvánosságra hozott levelezésben szereplő bejelentő ugyancsak a levelezés közzétételét kifogásolta.

A nyilvánosságra hozott dokumentum 2015. április 14. és 2015. május 22. közötti időszakban, kilenc személy között, tíz e-mail címről küldött, tizenkilenc levélváltást tartalmazott (egy személy két e-mail címe is szerepel, illetve előfordul olyan is, hogy több címzett is található egy levélváltásban). A levelezésben résztvevő személyek Gömöri Zsolt elnöki tevékenységével szemben fogalmaztak meg számos kritikát, illetőleg egymás között egyeztettek arról, hogy milyen megszövegezéssel adjanak ki nyílt felhívást az általuk jogszerűtlennek vagy etikátlannak tartott cselekmények miatt, valamint milyen tartalommal tegyenek feljelentést az ügyszészen. A levelezésben szereplő személyek – egy kivételével – a magánhasználatú e-mail címeket, illetve olyan céges e-mail címeket használtak, amelyek összefüggésbe hozhatóak a kilétükkel.

Az MPB elnöke emellett a 2015. május 26-án az MPB hivatalos honlapján megjelent sajtóközleményében² újabb levelezést hozott nyilvánosságra. Ebben két személy közötti hat levélváltás található. Az érintettek magánhasználatú e-mail címet és céges e-mail címet használtak a levelezés során. A levelezésben egyes sportági szakszövetségek vezetőinek a neve és hivatalos e-mail címei szerepelt, illetve megtalálható egy minibusz bérleti szerződése is.

Ezen túlmenően mindkét sajtóközlemény tartalmazta a nyilvánosságra hozott levelezésben résztvevő, kritikát megfogalmazó személyek neveit, rövid bemutatásukat, illetve idézeteket az egyes levelek tartalmából.

2. A Hatóság az ügyben az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 52-58. §-ai szerinti vizsgálati eljárást indított. A Hatóság 2015. május 28-ai levélben az Infotv. 54. § (1) bekezdés c) pontja alapján több kérdést tett fel az elnök számára, amelyre a 2015. június 8-án kelt levelében válaszolt.

¹ <http://www.hparalimpia.hu/egyeb/kiderult-az-igazsag-reszletesen-megkonstrualt-hazug-lejaratokampany-zajlik-a-magyar-paralimpiai-bizottsag-ellen>

² <http://www.hparalimpia.hu/hirek/sajtokozlemeny-ontsunk-tiszta-vizet-a-poharba>

A Hatóság első kérdése arra irányult, hogy az MPB elnöke milyen forrásból jutott hozzá az MPB honlapján nyilvánosságra hozott levelezéshez: kitől, milyen adathordozón és milyen körülmények között kapta meg a levelezést. Az elnök ezzel kapcsolatban az MPB honlapján nyilvánosságra hozott sajtóközleményben arról számolt be, hogy *„két napja, 2015. május 22-én, pénteken, egy terjedelmes, hetekre visszanyúló elektronikus levelezést tartalmazó dokumentációt juttattak el hozzám.”*

Az MPB elnöke a Hatóságnak adott válaszában kifejtette, hogy 2015. május 22-én egy névtelen telefonhívást kapott, és a telefonbeszélgetés során egy ismeretlen személy közölte vele, hogy tudomása van arról, hogy az MPB-vel összefüggésben a sajtóban megjelent információkat kik hozták nyilvánosságra. Az ismeretlen személy egy elektronikus levelezési rendszerben egy felhasználói fiókot hozott létre, amelybe feltöltötte a levelezéseket. Az ismeretlen személy megadta az elnök számára a fiók felhasználónevét és jelszavát.

A Hatóság felvilágosítást kért az elnöktől arról is, hogy a levelezés megszerzését követően konzultált-e jogással arról, hogy jogszerű-e egy ilyen levelezés megismerése és nyilvánosságra hozatala. Az MPB elnöke azt válaszolta, hogy több ügyvéddel is konzultált, amelyek során a hatályos adatvédelmi jogi szabályozásról is tájékoztatást kapott.

Az elnök válaszelevelében az Infotv. 6. § (1) bekezdés b) pontját jelölte meg az adatkezelés (a személyes adatokat tartalmazó levelezés) nyilvánosságra hozatalának jogalapjaként. Az Infotv. e jogalapjával összefüggésben kifejtette, hogy miért gondolta jogszerűnek a levelezés nyilvánosságra hozatalát:

- Az MPB mindenkori elnökének törvényi és belső szabályzati kötelezettsége a hazai fogyatékos sport érdekeinek védelme, a célkitűzések és a feladatok végrehajtása. Az elnök meglátása szerint az MPB-vel összefüggésben a sajtóban megjelent információk veszélyeztetik mind a hazai fogyatékos sport érdekeit, mind pedig a feladatok, célkitűzések végrehajtását.
- Az MPB elnöke válaszában kiemelte, hogy az e-mailek szerzőinek „konspirációs együttműködése”, az „összehangolt támadásukból” fakadóan lehetetlen a hozzájárulásuk beszerzése.
- A nyilvánosságra hozatal az MPB, illetve vezetői és munkatársai jogos érdekének érvényesítése érdekében történt. Az elnök szerint ezt támasztja alá az is, hogy az MPB-t ért rágalmak és vádak súlya miatt több feljelentést is tettek, illetve több polgári pert is indítottak.
- Az elnök továbbá a személyes adatok védelméhez fűződő arányos korlátozásnak tartotta azt, hogy az MPB ért rágalmak és vádak miatt az ismeretlen személy által megszerzett és ebből fakadóan a rendelkezésére álló információkat nyilvánosságra hozta.

Az MPB elnöke kifejtette továbbá azt is, hogy a levelezés közzétételével az MPB védelme volt a célja, hogy a széles nyilvánosságot kapó, az MPB ellen folytatott „szervezett rágalomhadjárat” motivációit, kitervelőit be lehessen azonosítani, illetve a jogellenesen kiadott dokumentumok köre mindenki számára elérhető legyen.

A nyilvánosságra hozott levelezésben az elnök bizonyos adatokat kitakart. A Hatóság felvilágosítást kért az elnöktől, hogy milyen adatokat és milyen okból takart ki. Az elnök a válaszában kifejtette, hogy egyrészt e jogi és természetes személyek irrelevánsak voltak a levelezés és megfogalmazott kritikák szempontjából. Másrészt az elnök el akarta kerülni, hogy sérüljön a levelezésben megrágalmazott személyek személyes adatai védelméhez fűződő joga.

II. A jelentés alapjául szolgáló főbb jogszabályi rendelkezések

1. Az Infotv. 1. §-a kimondja, hogy „e törvény célja az adatok kezelésére vonatkozó alapvető szabályok meghatározása annak érdekében, hogy a természetes személyek magánszféráját az adatkezelők tiszteletben tartsák, valamint a közügyek átláthatósága a közérdekű és a közérdekből nyilvános adatok megismeréséhez és terjesztéséhez fűződő jog érvényesítésével megvalósuljon.”

Az Infotv. 3. § 1. pontja alapján érintett „bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy – közvetlenül vagy közvetve – azonosítható természetes személy.”

Az Infotv. 3. § 2. pontja értelmében személyes adat „az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adataból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés.”

Az Infotv. 3. § 5. pontja szerint közérdekű adat „az állami vagy helyi önkormányzati feladatot, valamint jogszabályban meghatározott egyéb közfeladatot ellátó szerv vagy személy kezelésében lévő és tevékenységére vonatkozó vagy közfeladatának ellátásával összefüggésben keletkezett, a személyes adat fogalma alá nem eső, bármilyen módon vagy formában rögzített információ vagy ismeret, függetlenül kezelésének módjától, önálló vagy gyűjteményes jellegétől, így különösen a hatáskörre, illetékességre, szervezeti felépítésre, szakmai tevékenységre, annak eredményességére is kiterjedő értékelésére, a birtokolt adatfajtákra és a működést szabályozó jogszabályokra, valamint a gazdálkodásra, a megkötött szerződésekre vonatkozó adat.”

Az Infotv. 3. § 6. pontja alapján közérdekből nyilvános adat „a közérdekű adat fogalma alá nem tartozó minden olyan adat, amelynek nyilvánosságra hozatalát, megismerhetőségét vagy hozzáférhetővé tételét törvény közérdekből elrendeli.”

Az Infotv. 3. § 9. pontja értelmében adatkezelő „az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja.”

Az Infotv. 3. § 10. pontja szerint adatkezelés „az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérimpró, DNS-minta, íriszkép) rögzítése.”

Az Infotv. 3. § 12. pontja alapján nyilvánosságra hozatal „az adat bárki számára történő hozzáférhetővé tétele.”

Az Infotv. 4. § (1) bekezdése kimondja „személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető.”

Az Infotv. 6. § (1) bekezdés b) pontja alapján „személyes adat kezelhető akkor is, ha az érintett hozzájárulásának beszerzése lehetetlen vagy aránytalan költséggel járna, és a személyes adat kezelése

(...)

b) az adatkezelő vagy harmadik személy jogos érdekének érvényesítése céljából szükséges, és ezen érdek érvényesítése a személyes adatok védelméhez fűződő jog korlátozásával arányban áll.

Az Infotv. 26. § (2) bekezdése alapján „közérdekből nyilvános adat a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében eljáró személy neve, feladatköre, munkaköre, vezetői megbízása, a közfeladat ellátásával összefüggő egyéb személyes adata, valamint azok a személyes adatai, amelyek megismerhetőségét törvény előírja. A közérdekből nyilvános személyes adatok a célhoz kötött adatkezelés elvének tiszteletben tartásával terjeszthetők.”

Az Infotv. 27. § (3)-(3b) bekezdései az alábbi rendelkezéseket tartalmazzák:

„(3) Közérdekből nyilvános adatként nem minősül üzleti titoknak a központi és a helyi önkormányzati költségvetés, illetve az európai uniós támogatás felhasználásával, költségvetést érintő juttatással, kedvezménnyel, az állami és önkormányzati vagyon kezelésével, birtoklásával, használatával, hasznosításával, az azzal való rendelkezéssel, annak megterhelésével, az ilyen vagyont érintő bármilyen jog megszerzésével kapcsolatos adat, valamint az az adat, amelynek megismerését vagy nyilvánosságra hozatalát külön törvény közérdekből elrendeli. A nyilvánosságra hozatal azonban nem eredményezheti az olyan adatokhoz – így különösen a védett ismerethez – való hozzáférést, amelyek megismerése az üzleti tevékenység végzése szempontjából aránytalan sérelmet okozna, feltéve hogy ez nem akadályozza meg a közérdekből nyilvános adat megismerésének lehetőségét

(3a) Az a természetes személy, jogi személy vagy jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely az államháztartás alrendszerébe tartozó valamely személlyel pénzügyi vagy üzleti kapcsolatot létesít, köteles e jogviszonnyal összefüggő és a (3) bekezdés alapján közérdekből nyilvános adatra vonatkozóan – erre irányuló igény esetén – bárki számára tájékoztatást adni. A tájékoztatási kötelezettség a közérdekből nyilvános adatok nyilvánosságra hozatalával vagy a korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozott adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is teljesíthető.

(3b) Ha a (3a) bekezdés alapján tájékoztatásra kötelezett a tájékoztatást megtagadja, a tájékoztatást igénylő a tájékoztatásra kötelezett felett törvényességi felügyelet gyakorlására jogosult szerv eljárását kezdeményezheti.”

2. A sportról szóló 2004. évi I. törvény (a továbbiakban: Stv.) 38. § (4) bekezdése kimondja, hogy „a MOB feladatai a fogyatékosok sportja területén – az (5) bekezdésben foglaltakra is figyelemmel – elsősorban:

a) a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság magyarországi tagszervezeteként működő, Magyar Paralimpiai Bizottság útján végrehajtja a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság alapszabályában és egyéb szabályzataiban a nemzeti paralimpiai bizottságok és tagszervezetei részére megállapított célkitűzéseket és feladatokat,

b) a szakszövetségekkel, sportszövetségekkel együttműködve elősegíti a sportolók nyári és téli paralimpiai játékokra, és egyéb nemzetközi versenyekre történő felkészülését, illetve részvételét,

c) fejleszti a paralimpiai mozgalmat,

d) a paralimpiai mozgalom érdekében védi a paralimpiai játékok jelképeit,

e) a paralimpiai mozgalom eszményének jegyében segíti az érintett ifjúság testi, erkölcsi és kulturális nevelését, támogatja a tisztességes játék (fair play) szellemében való versenyzést, fellép a sportmozgalomra ható káros jelenségek ellen,

(...)

g) a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság magyarországi tagszervezeteként működő, Magyar Paralimpiai Bizottság részére biztosítja kizárólagos jogok gyakorlását – a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság előírásaival összhangban – az alábbi területeken:

ga) a sportágak és a sportolók nevezése a paralimpiai játékokra,

gb) a paralimpiai jelkép, zászló, jelvény, jelmondat, himnusz kereskedelmi vagy egyéb célú használata, illetve ezek mások általi használatának, hasznosításának engedélyezése.”

Az Stv. 38. § (5) bekezdése szerint „a (4) bekezdés a)-e) és g) pontjában meghatározott kizárólagos jogokat a MOB a 45. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott, a paralimpiai mozgalmat képviselő, a Nemzetközi Paralimpiai Bizottság magyarországi tagszervezeteként működő, fogyatékosok országos sportszövetségének minősülő – 29. § (3) bekezdése szerinti – tagja útján gyakorolja.”

Az Stv. 45. § (1) bekezdése kimondja, hogy a Magyar Olimpiai Bizottság (a továbbiakban: MOB) „e törvényben meghatározott közfeladatainak ellátását a versenysport, az utánpótlás-nevelés és a diák- és főiskolai-egyetemi sport, a fogyatékosok sportja, valamint a szabadidősport területén működő szervezeti egységek (a továbbiakban: szakmai tagozat) segítik. A szakmai tagozatok létrehozásáról, feladat- és hatáskörükről, működésükről és gazdálkodásukról – e törvény rendelkezéseinek megfelelően – a MOB alapszabálya rendelkezik.”

Az Stv. 45. § (2) bekezdés d) pontja értelmében a „MOB-ban fogyatékosok sportjáért (...) felelős szakmai tagozatok működnek.”

III. A Hatóság álláspontja

1. A Hatóság az Stv. idézett rendelkezései, valamint a MOB és az MPB alapszabálya alapján megállapította, hogy az MPB közfeladatot ellátó szervnek minősül. A Hatóság emellett azt is megállapította, hogy a levelezésben és a sajtóközleményben közérdekű adatok és közérdekből nyilvános adatok is találhatóak. A közérdekű adatok és a közérdekből nyilvános adatok – törvény kifejezett eltérő rendelkezése hiányában – bárki által szabadon megismerhetők és terjeszthetők. A Hatóság ezért mindenekeelőtt az Infotv. információszabadság tárgyú rendelkezései alapján vizsgálta a nyilvánosságra hozott levelezést és az MPB honlapján szereplő sajtóközleményt.

A levelezés alapján megállapítható, hogy a minibusz bérleti szerződése közérdekű adatokat és közérdekből nyilvános adatokat tartalmaznak. A sajtóközleményekben ugyancsak számos közérdekű adat szerepel, különösen a 2015. május 26-ai sajtóközleményben, amelyben az MPB elnöke például több alkalommal is a MPB elnökségi határozataira hivatkozva fejt ki a véleményét. A sajtóközlemények emellett számos közérdekből nyilvános adatot személyes tartalmazznak, mint például az MPB elnökének az illetménye, jutalma.

Azonban a levelezés vagy a sajtóközlemények egésze nem tekinthető egységesen közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatnak. Az információszabadság területén az iratelvvel szemben az adatelvnek kell érvényesülnie: nem a dokumentumot, vagy valamely más adategységet, hanem az

adatot, információt kell minősíteni. Ennek megfelelően egy adott dokumentum (mint például a levelezés) többféle (személyes, illetve közérdekű vagy közérdekből nyilvános) adatot is tartalmazhat, így tartalmának egy része nyilvános, más része nem nyilvános is lehet. Az adatelv azt is jelenti, hogy a közérdekű adat megismeréséhez való jog gyakorlása esetén az információ, és nem maga az irat az alapjog tárgya.

Az adatelv szem előtt tartásával az MPB elnökének mindenekelőtt figyelemmel kellett volna lennie arra, hogy a levelezésben szereplő adatok közül melyek tekinthetők közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatnak, illetve melyek minősülnek személyes adatnak. Az Infotv. információszabadság tárgyú rendelkezései alapján ugyanis az elnök a levelezésnek csak azon részeit hozhatta volna nyilvánosságra, amelyek kizárólag közérdekű adatokat és közérdekből nyilvános adatokat tartalmaznak.

2. A Hatóság megállapította, hogy a levelezésben és a sajtóközleményben szereplő személyek közfeladatot ellátó szerv jelenlegi és korábbi tisztségviselőinek, tanácsadóinak minősülnek, és ebből fakadóan egyes adataira (nevük, rövid bemutatásuk) vonatkozhatna az Infotv. 3. § 6. pontja és az Infotv. 26. § (2) bekezdés, és így közérdekből nyilvános adatnak minősülhetnek. A Hatóság azonban kiemeli, ahhoz, hogy e személyek adatai kizárólagosan közérdekből nyilvános adatnak minősüljenek, szükséges feltétel az is, hogy maga az adat közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatáskörében történő eljáráshoz kapcsolódjon vagy a közfeladat ellátásával összefüggjön. Ebben az esetben kizárólag az Infotv. információszabadság tárgyú rendelkezéseit kellene alkalmazni.

A Hatóság szerint azonban a konkrét ügygel összefüggésben tekintettel kell lenni arra, hogy az MPB elnöke alapvetően egy magáncélú levelezést hozott nyilvánosságra. Emellett figyelembe kell azt is venni, hogy e személyek bár a közfeladat ellátása során megismert tények, információk alapján egy közfeladatot ellátó szerveről és annak feladat- és hatáskörében eljáró személyről alakították ki a véleményüket, azonban a levelezés nyilvánosságra hozatalának módja megkérdőjelezhető. A Hatóság álláspontja szerint önmagában az Infotv. információszabadság tárgyú rendelkezések alapján nem lehet megítélni az MPB elnökének eljárását, szükséges az Infotv. adatvédelmi tárgyú szabályainak vizsgálata is, hogy e rendelkezések alapján az adatokat jogszerűen nyilvánosságra lehetett-e volna hozni.

A Hatóság a fent kifejtettek mellett megállapította az is, hogy a levelezés túlnyomórészt személyes adatokat tartalmaz: a levelezésben részt vevő személyek neveit, e-mail címeit és az általuk megfogalmazott véleményt. A levelezés nyilvánosságra hozatala az Infotv. 3. § 10. és 12. pontja alapján adatkezelésnek minősül, míg az MPB elnöke az Infotv. 3. § 9. pontja alapján adatkezelőnek tekinthető.

Ahhoz, hogy a levelezés nyilvánosságra hozatala jogszerű legyen, az MPB elnökének az adatkezeléshez megfelelő joggal kell rendelkeznie. Az elnök a levelezés nyilvánosságra hozatala jogalapjaként az Infotv. 6. § (1) bekezdés b) pontját hozta fel. Ezen jogalap alkalmazásához három konjunktív feltételnek kell teljesülnie:

- az érintett hozzájárulás beszerzése lehetetlen legyen,
- az adatkezelő rendelkezzen egy jogos érdekléssel,
- az adatkezelés arányosan korlátozza az érintettek személyes adatok védelméhez fűződő jogát.

2.1. A Hatóság gyakorlata szerint a hozzájárulás beszerzésének lehetetlensége nem értelmezhető az érintett akaratával ellentétesen: nem hivatkozhat az adatkezelő arra, hogy az érintett nem akart

az adatkezeléshez hozzájárulni, és ebből fakadóan az Infotv. 6. § (1) bekezdésében foglalt jogalapot alkalmazza. Ez nyilvánvalóan ellentétes lenne a jogalkotói szándékkal, az információs önrendelkezési jog lényegével. A hozzájárulás lehetetlensége mögött mindig valamilyen méltányolható körülménynek kell meghúzódnia. Ilyen tekinthető például az az eset, ha egy szervezet díj átadására készül, és a jutalmazott előtt titokban kívánják tartani azt az információt, hogy díjat vehet át, azonban díjátadás szervezése mégiscsak együtt jár a személyes adatainak kezelésével. Ekkor valóban kivitelezhetetlen a díjazott érintett hozzájárulásának beszerzése.

Az MPB elnöke a válaszában pusztán arra hivatkozott, hogy a *„konspirációs együttműködés és az MPB, valamint azok vezetői ellen irányuló összehangolt támadás képét mutató levelek szerzőitől értelemszerűen lehetetlen lett volna beszerezni a hozzájárulást.”*

A Hatóság elismeri, hogy a levelezésben kritikát megfogalmazó személyektől valóban nem lehet beszerezni a hozzájárulásukat a levelezés nyilvánosságra hozatalához. A Hatóság álláspontja szerint nem fogadható el az MPB elnökének válasza, mivel abban a hozzájárulás lehetetlensége mellett semmilyen méltányolható indokot, körülményt nem hozott fel.

2.2. Az adatkezelő jogos érdekével kapcsolatban a Hatóság mindenekelőtt kiemeli, hogy az Adatvédelmi Irányelv³ 29. cikke szerint létrehozott Adatvédelmi Munkacsoport⁴ a 6/2014. számú véleményében⁵ (a továbbiakban: Vélemény) értelmezte az Adatvédelmi Irányelv hasonló rendelkezését. A Munkacsoport a Véleményben többek között meghatározta azt is, hogy a jogos érdeknek milyen kritériumoknak kell megfelelnie:

- törvényesnek kell lennie (vagyis meg kell felelnie a vonatkozó uniós és nemzeti jognak);
- kellően egyértelműnek (vagyis kellően pontosnak) kell lennie annak érdekében, hogy a mérlegelési tesztet el lehessen végezni az érintettek érdekeire és alapvető jogaira vonatkozóan;
- valós és fennálló érdeknek kell lennie (vagyis nem lehet elméleti érdek).⁶

Az MBP elnöke a levelében többször is arra hivatkozott, hogy a levelezést az MBP működésének védelme érdekében hozta nyilvánosságra. Válaszában kifejtette, hogy *„a nyilvánosságra hozatalt az MPB, illetve vezetői és munkatársai jogos érdekének védelme érdekének érvényesítése céljából”* szükségesnek találta. Az elnök a levelében kiemelte, hogy *„az MBP mindenkor elnökének törvényi és belső szabályzati kötelezettsége a hazai fogyatékos sport érdekeinek védelme, a célkitűzések és a feladatok végrehajtása. Az MPB ellen – éppen több, sikeresen Magyarországra hozott nemzetközi paralimpiai sportesemény megszervezése közben – jól szervezeten megindított támadássorozat pedig alapvetően veszélyezteteti mind a hazai fogyatékos sport érdekeit, mind pedig a kitűzött feladatok és célok sikeres végrehajtását.”*

Az elnök továbbá arra is hivatkozott, hogy a levelezés közzétételével az MPB védelme volt a célja, hogy *„az MPB ellen legszélesebb nyilvánosságban folyó, szervezett rágalomhadjárat motivációi, kitervelői és a jogellenesen kiadott dokumentumok köre a lehető legszélesebb nyilvánosságban és*

³ A személyes adatok feldolgozása vonatkozásában az egyének védelméről és az ilyen adatok szabad áramlásáról szóló 95/46/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv.

⁴ Az Adatvédelmi Munkacsoport az adatvédelemmel, valamint a magánélet védelmével kapcsolatos kérdésekkel foglalkozó, független európai tanácsadó szerv.

⁵ 6/2014. számú vélemény az adatkezelő 95/46/EK irányelv 7. cikke szerinti jogszerű érdekeinek fogalmáról, WP217, http://ec.europa.eu/justice/data-protection/article-29/documentation/opinion-recommendation/files/2014/wp217_hu.pdf#h2-2

⁶ Vélemény, 27. oldal.

a lehető legpontosabban kerülhessen beazonosításra.” Habár az MPB elnöke a levelezés nyilvánosságra hozatala céljaként nevezte meg, azonban a Hatóság álláspontja szerint ezt a szempontot a jogos érdeknél kell figyelembe venni.

2.2.1. Magyarország Alaptörvénye IX. cikk (1) bekezdése kimondja, hogy mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ennek megfelelően bármely szervezetnek, illetve annak vezetőjének lehetősége van arra, hogy a szervezettel vagy annak vezetőjével szemben megfogalmazott kritikákra, vádakra reagálhasson, kifejtse a véleményét ezekben a kérdésekben.

A Hatóság jelen ügyben jogos érdeknek tekinti azt, hogy az MPB elnöke reagálni kívánt a személyével és az MPB-vel szemben felhozott kritikákra.

2.2.2. A Hatóság emellett hangsúlyozza, hogy egy közfeladatot ellátó szerv vagy annak feladat- és hatáskörében eljáró személy esetében a véleménynyilvánításhoz való jog gyakorlásához többletérdek fűződik. E szervek és személyek által kifejtett vélemények az információszabadság magasabb szintű érvényesülését szolgálják, illetve előmozdítják az információszabadság alkotmányos követelményeinek teljesülését.

Az Alkotmánybíróság 32/1992. (V. 29.) AB határozatában kimondta, hogy egy demokratikus jogállamban a polgároknak joguk van arra, hogy az életükre alapvetően kiható döntéseket, az azokat alátámasztó indokokat és a döntéshozatalban részt vevők szakmai álláspontjait (esetleges ellenvéleményeiket) – akár késleltetetten is – megismerjék. A közérdekű adatokhoz való szabad hozzáférés teszi lehetővé az állam polgárai számára a választott népképviselői testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás és az igazságszolgáltatás működése jogszerűségének és hatékonyságának ellenőrzését. A nyilvánosság a közhatalom demokratikus működésének próbája. A közérdekű információk megismerhetősége garantálja a közügyek intézésének áttekinthetőségét. A közügyek bonyolultsága miatt a közhatalmi döntéshozatalára, az ügyek intézésére gyakorolt ellenőrzés és befolyás azonban csak akkor lehet hatékony, ha az illetékes szervek felfedik a szükséges információkat [32/1992. (V. 29.) AB határozat, ABH 1992, 182, 183-184.].⁷

A közérdekű információk birtokában lehetünk képesek a közhatalom, ezen belül a végrehajtó hatalom működésének jogszerűségét és hatékonyságát megfelelő módon ellenőrizni. Különösen fontos a közérdekű adatok megismeréséhez való alapvető emberi jog érvényesülése a kormányzati munka felülvizsgálatában. Nem képzelhető el a közügyekről folyó érdemi vita a kormány kezelésében lévő releváns közérdekű információk ismerete nélkül. A nyílt és ellenőrizhető közhatalmi tevékenység, általában az állami szervek és a végrehajtó hatalom nyilvánosság előtti működése a demokratizmus egyik alapköve, a jogállami államberendezkedés garanciája. A nyilvánosság próbája nélküli állam polgáraitól „elidegenített gépezetté”, működése kiszámíthatatlanná, előre láthatatlanná, kifejezetten veszélyessé válik, mert az állam működésének átláthatatlansága fokozott veszélyt jelent az alkotmányos szabadságjogokra (34/1994. (VI. 24.) AB határozat).⁸

⁷ Az Alkotmánybíróság ezt az álláspontját a legutóbbi döntéseiben is fenntartotta, így például a 21/2013. (VII.19.) AB határozatban vagy az 5/2014. (II.14.) AB határozatban.

⁸ Az Alkotmánybíróság ezt az álláspontját megerősítette például a 21/2013. (VII.19.) AB határozatában és az 5/2014. (II.14.) AB határozatában.

Jóllehet, az MBP elnöke válaszában az információs szabadság érvényesülésére nem hivatkozott, a Hatóság fontosnak tartja kiemelni, hogy jelen ügyben ugyancsak elfogadható lenne jogos érdekként.

2.2.3. A Hatóság álláspontja szerint azonban nem fogadható el nyilvánosságra hozatal esetében jogos érdekként az, hogy a rágalmakat, kritikát megfogalmazó személyek kilétét a széles nyilvánosság is megismerhesse.

A Hatóság kiemeli, hogy a negatív véleményeket megfogalmazó személyek cselekményeire nem lehet válasz egy jogilag megkérdőjelezhető cselekmény elkövetése, nevezetesen a személyes adatok nyilvánosságra hozatala, még abban az esetben sem, ha e személyek véleménynyilvánítással bűncselekményt követnének el, vagy megsértenék mások személyiségi jogait. Egy jogállamban el kell határolni az ilyen sérelmek felett érzett felháborodást attól, hogy az adott személy vagy szervezet milyen szankciókat is tart helyénvalónak. A jogsérelem orvoslására ugyanis kizárólag a hatályos jogszabályok által nyújtott jogi lehetőségek keretén belül kerülhet sor. Ennek megfelelően, amennyiben az MPB elnökének a megítélése szerint a hozzá eljuttatott levelezés alapján felmerülhet bizonyos személyek büntetőjogi vagy polgári jogi felelőssége, akkor a levelezést a feljelentéshez vagy a keresetlevélhez csatolhatja mint az állításait alátámasztó bizonyítékot, így az eljáró hatóság az eljárása során figyelembe tudja venni.

2.3. A személyes adatok védelméhez fűződő jog arányos korlátozása az adatkezelés sajátosságaira és jellegzetességeire kiterjedő vizsgálatot igényel, így esetről esetre lehet megállapítani azt, hogy valamely adatkezelés arányosan korlátozza-e az érintett jogait vagy sem. Az Adatvédelmi Munkacsoport is a Véleményében csak néhány szempontot említ azok között, amelyekre az elemzés során figyelemmel kell lenni: a személyes adatok jellege, az információ feldolgozásának módja, az érintettek ésszerű elvárásai és az adatkezelő, valamint az érintett státusza.⁹

2.3.1. Az MPB elnöke az arányos korlátozással összefüggésben mindössze annyi megállapítást tett, hogy az MPB-t *„ért vádak száma és súlya miatt a személyes adatok korlátozásával arányban állónak gondoltam az ismeretlen személy által megszerzett és rendelkezésemre bocsátott információk nyilvánosságra hozatalát.”* Ezen túlmenően részletesen nem fejti ki, pontosan miért is arányos ez a korlátozás.

A Hatóság nem fogadja el az MPB elnökének válaszát, és a Hatóság álláspontja szerint a levelezés nyilvánosságra hozatala aránytalanul korlátozta a levelezésben szereplő érintettek személyes adatok védelméhez fűződő jogát.

Az Infotv. 4. § (1) bekezdéséből fakadóan az egyes adatkezelések megkezdése előtt meg kell vizsgálni annak lehetőségét, hogy az adatkezelés céljának eléréséhez – azaz valamely jog gyakorlásához vagy kötelezettség teljesítéséhez – szükséges-e egyáltalán személyes adat kezelése. Ha az adott cél elérhető személyes adatok kezelése nélkül is, akkor azt a tevékenységet, amelyhez az adatkezelés kapcsolódik, a személyes adatok mellőzésével kell végezni.

⁹ Vélemény, 40. oldal.

A Hatóság álláspontja szerint a jelentés 2.2.1. alpontjában meghatározott jogos érdekek kapcsolódóan nem szükséges személyes adatok kezelése. Az MPB elnöke személyes adatok nyilvánosságra hozatala nélkül is véleményt tud nyilvánítani a levelezésben szereplő kritikákról.

Emellett a személyes adatok nyilvánosságra hozatala szemben áll az érintettek ésszerű elvárásaival. A levelezésben részt vevő személyek ugyanis egyáltalán nem számoltak azzal, hogy az MPB elnöke vagy bárki más a levelezésüket megismeri, és azt közzéteszi. Sőt, épp azért is folytatták magánhasználatra is szolgáló e-mail címeiket, mivel nem kívánták a levelezésben megfogalmazott véleményüket a levelezésben szereplő formájában nyilvánosságra hozni. A levelezésben szereplő személyek teljesen kiszolgáltatott helyzetbe kerültek akkor, amikor egy ismeretlen személy megszerezte alapvetően magáncélú levelezést, és amelyet ezt követően az MPB elnöke nyilvánosságra hozott.

2.3.2. A Hatóság a jelentés 2.2.2. alpontjában megfogalmazott jogos érdekekkel összefüggésben megjegyzi, az információszabadság legmagasabb szintű érvényesülése adott esetben indokolhatja a személyes adatok nyilvánosságra hozatalát, így például abban az esetben, ha egy újságíró a sajtószabadság keretén belül a nyilvánosság előtt fel kívánja tárni egy közfeladatot ellátó szervben tapasztalható anomáliákat. Ebben az esetben bizonyos személyes adatok nyilvánosságra hozatalára már lehetne alkalmazni az Infotv. 6. § (1) bekezdés b) pontját.

3. A Hatóság megállapította, hogy az MPB elnöke a levelezésben több adatot is kitakart. Így például a nyilvánosságra hozott levelezésben felismerhetetlenné tette egy TÁMOP pályázat címét és nyilvántartási számát, illetve az MPB-vel szerződést kötő személyek, cégek nevét. A Hatóság ezekről az adatokról megállapította, hogy közérdekű vagy közérdekből nyilvános adatoknak minősülnek, így az elnök ezen adatok kitakarásával éppenhogy csökkentette az információszabadság érvényesülését. A Hatóság álláspontja szerint épp az szolgálta volna a közügyek átláthatóságát, ha az MPB elnöke a közérdekű és közérdekből nyilvános adatokat nem takarja ki.

IV. Összegzés

A Hatóság a fent kifejtettekre tekintettel tehát megállapította, hogy az MPB elnöke a levelezésben bizonyos személyes adatokat jogalap nélkül hozott nyilvánosságra. Emellett a sajtóközleményben is szerepelnek olyan személyes adatok, amelyek nyilvánosságra hozatalához az elnök nem rendelkezik az Infotv. szerinti megfelelő jogalappal.

A Hatóság ugyanakkor elismeri, hogy a levelezésben szereplő érvek és a sajtóközleményben foglaltak nagy részt az MPB elnökének véleménynyilvánításához kapcsolódik. A Hatóság álláspontja szerint a levelezés és a sajtóközlemények személyes adatok nyilvánosságra hozatala nélkül alapvetően az MPB mint közfeladatot ellátó szerv működésének átláthatóságát szolgálja. A levelezésben több olyan körülmény is szerepel, amelyek egyértelműen elősegítik az információszabadság érvényesülését.

A Hatóság a sajtóból, illetve az MPB honlapján 2015. június 16-án megjelent sajtóközleményben¹⁰ értesült arról, hogy Gömöri Zsolt lemondott az MPB elnöki tisztségéről. Az MPB honlapján 2015. június 19-én megjelent hír¹¹ alapján a Hatóság arról is tájékozódott, hogy az új elnök kinevezéséig az MPB alelnöke, Deutsch Tamás ügyvivőként vezeti a szervezetet.

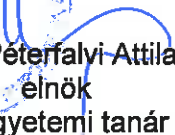
Erre tekintettel a Hatóság a jelentés közzétételével egyidejűleg az Infotv. 56. § (1) bekezdésére hivatkozva felkérte Deutsch Tamás ügyvivőt arra, hogy a Gömöri Zsolt által nyilvánosságra hozott levelezésből és az MPB honlapján szereplő sajtóközleményből törölje az alábbi személyes adatokat:

- a levelezésben részt vevő személyek nevei,
- a levelezésben részt vevő személyek e-mail címeit,
- a levél küldésének dátumát,
- a levelezés szereplő megszólításokat, aláírásokat,
- a sajtóközleményben szereplő személyek neveit és rövid bemutatásukat.

Az Infotv. 56. § (2) bekezdése alapján az ügyvivőnek az haladéktalanul meg kell tennie a felszólításban megjelölt szükséges intézkedéseket, és a megtett intézkedéseiről, illetve – egyet nem értése esetén – álláspontjáról a felszólítás kézhezvételétől számított 30 napon belül írásban tájékoztatnia kell a Hatóságot.

A Hatóság a jelentését az Infotv. 59. § (1) bekezdése alapján készítette, amelynek nyilvánosságáról az Infotv. 59. § (3) bekezdése rendelkezik.

Budapest, 2015. július 2.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár

(Ügyszám: NAIH/2015/3600/8/V)

¹⁰ <http://www.hparalimpia.hu/hirek/sajtokozlemeney-2>

¹¹ <http://www.hparalimpia.hu/hirek/mpb-rendkivuli-kozgyules-a-tisztujitasig-deutsch-tamas-az-ugyvivo-elnok>

